

Όσιος Παΐσιος: Εξέπεμπε αγάπη, ελευθερία, φως! (Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Εξέπεμπε αγάπη, ελευθερία, φως!

Ο μητροπολίτης Ναυπάκτου μιλά για τον Άγιο Παΐσιο

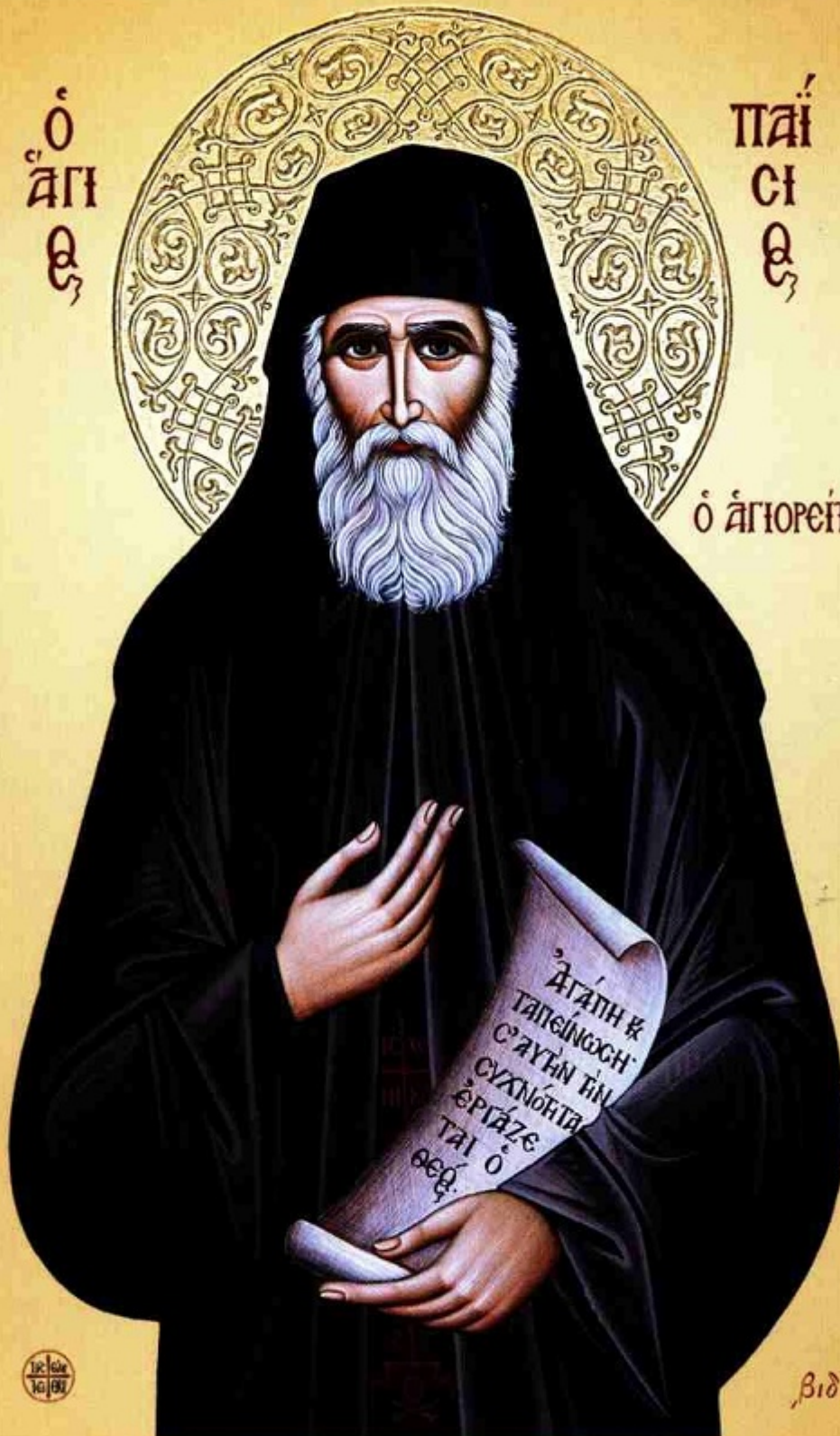
Συνέντευξη που δόθηκε στον Στέλιο Κούκο και δημοσιεύτηκε στο αφιέρωμα της εφημερίδας "Μακεδονία της Κυριακής" με τίτλο "Άγιος Παΐσιος Αγιορείτης, Ο προφήτης, ο θεόπτης άνθρωπος" (12-7-2015)

Ο ιδιαίτερα ευαίσθητος, καλλιεργημένος και θεολογικά καταρτισμένος μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου από νέος κληρικός συνδέθηκε πνευματικά με τον νέο άγιο της εκκλησίας. Ο ίδιος είχε συντάξει από το 2004 επιστολή-πρόταση για την αγιοκατάταξη του μοναχού Παΐσιου Αγιορείτη, η οποία εστάλη μέσω της ιεράς συνόδου της εκκλησίας της Ελλάδος. Σήμερα με ιδιαίτερη προθυμία και περίσσια έκφραση αγάπης προς τον Άγιο Παΐσιο μοιράζεται μαζί μας την πεμπτουσία των όσων έζησε δίπλα του. Τον ευχαριστούμε πολύ.

ὁ
ἅγ
ι

παί
σι
ς

ὁ ἁγιορείτης

βιδ'

Θυμάστε πώς μάθατε για την ύπαρξη ενός χαρισματούχου μοναχού στο Άγιον Όρος, και πώς το δεχτήκατε;

Επειδή γεννήθηκα και μεγάλωσα στα Γιάννενα, άκουγα για τον Άγιο Παΐσιο από πολλούς συμπατριώτες μου, διότι τότε ησκείτο στη μονή του Στομίου στην Κόνιτσα. Η Καίτη Πατέρα, που ήταν πολύ γνωστή του Αγίου Παΐσιου, ήταν φίλη της μητέρας μου και ερχόταν συχνά στο σπίτι μας και μας διηγείτο ιστορίες από τον π. Παΐσιο. Όταν το 1967 ο πνευματικός μου πατέρας π. Σεβαστιανός έγινε μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης, πήγα τον πρώτο καιρό μαζί του στην Κόνιτσα. Εκεί άκουσα πολλά για τον π. Παΐσιο, γνώρισα τους συγγενείς του και πήγαινα στη μονή του Στομίου, από την οποία πριν λίγα χρόνια είχε αναχωρήσει. Έτσι η πρώτη εμπειρία μου με τον Άγιο Παΐσιο ήταν εξ ακοής και αργότερα έγινε εκ θεωρίας.

Φαντάζομαι πως για την εποχή εκείνη ένας χαρισματούχος μοναχός ή ένας εν ζωή άγιος ήταν κάτι ξεχωριστό, μια εξαίρεση -για να μην πούμε ίσως και ένα σκάνδαλο, με την έννοια του σημείου αμφιλεγόμενου- από την εν γένει εκκλησιαστική ζωή αλλά και την επίσημη θεολογία...

Δεν μπορώ να πω ότι ήταν κάτι ξεχωριστό και μια εξαίρεση, γιατί στο Άγιον Όρος υπάρχουν πολλοί εμπειρικοί μοναχοί. Δεν το αισθανόμουν έτσι, ούτε και ότι ήταν σημείο αμφιλεγόμενο και σκάνδαλο για την εκκλησιαστική ζωή και την επίσημη θεολογία. Για παράδειγμα, ο γέροντάς μου, μητροπολίτης Εδέσσης Καλλίνικος, τον εκτιμούσε και με παρακινούσε να έχω επικοινωνία μαζί του. Μάλλον τον έβλεπα σαν μια έκφραση της γνήσιας εκκλησιαστικής ζωής και της πρωτογενούς θεολογίας. Γιατί θεολογία δεν είναι απλώς μερικές γνώσεις γύρω από θέματα θεολογικά, αλλά η εμπειρία του Θεού. Και όπως οι φοιτητές της ιατρικής διδάσκονται την επιστημονική γνώση και έπειτα κάνουν πρακτικές ασκήσεις στα εργαστήρια, έτσι και εγώ αισθανόμουν την επικοινωνία με τον Άγιο Παΐσιο ως μια εμπειρική γνώση της θεολογίας που μάθαινα στη Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης και που διάβαζα στα κείμενα των Πατέρων.

Με ποιες προϋποθέσεις αποφασίσατε να τον συναντήσετε και τι περιμένατε από τη συνάντηση αυτή;

Πρώτη φορά που συνάντησα τον π. Παΐσιο ήταν στις αρχές της δεκαετίας του '70, όταν είχα χειροτονηθεί κληρικός και τον επισκεπτόμουν στην Καλύβη του Τιμίου Σταυρού για να με καθοδηγήσει στο πώς να ασκώ την ποιμαντική μου διακονία. Είχα έναν βαθύτατο σεβασμό στο πρόσωπό του από όσα άκουγα, αλλά κυρίως από όσα διαισθανόμουν στην καρδιά μου. Έτσι, οι προϋποθέσεις μου ήταν ο ζήλος και η

αγάπη μου για την εκκλησία.

Ποιες ήταν λοιπόν οι πρώτες εντυπώσεις σας και τι σας έκανε μεγαλύτερη εντύπωση;

Μου έκανε εντύπωση ολόκληρη η παρουσία του, αυτό που ήταν ο ίδιος και αυτά που έλεγε. Εξέπεμπε μια πνευματική λιακάδα, μια αρχοντική αγάπη, μια καθαρή ελευθερία, ένα φως. Ήταν ένας φωτεινός άνθρωπος και αυτή η φωτεινότητα έβγαινε μέσα από τον λόγο του, τη σιωπή του, το βλέμμα του και το χιούμορ του. Ήταν ένας φυσικός άνθρωπος, όπως δημιουργήθηκε από τον Θεό.

Νιώσατε πως υπήρχαν κάποιες δυσκολίες για την κατανόηση του πρωτόγνωρου -για την εποχή του- πνευματικού αυτού εκκλησιαστικού “φαινομένου” και πώς τις ξεπεράσατε;

Τότε δεν είχα την αίσθηση ότι ήταν κάτι το πρωτόγνωρο για την εποχή μας ή ένα εκκλησιαστικό “φαινόμενο”, αλλά οσφραινόμουν ότι ήταν ένας άνθρωπος σαν τον Αδάμ πριν την πτώση, που ζούσε στον Παράδεισο. Αυτά που διάβαζα στα συναξάρια και στο Γεροντικό τα εύρισκα μπροστά μου. Όταν τον επισκεπτόμουν, περισσότερο σιωπούσα και περίμενα να ακούσω τον λόγο του και να αισθανθώ την ατμόσφαιρα που εξέπεμπε. Έθετα με λίγα λόγια και με απέραντο σεβασμό το θέμα που με απασχολούσε εκείνη την εποχή και περίμενα να ακούσω τον θεόπνευστο λόγο του. Στην αρχή αισθανόμουν ότι φωτογράφιζε την ψυχή μου, αλλά η αγάπη του με έκανε να ξεπεράσω κάθε φόβο και να τον αισθάνομαι ως φίλο.

Αισθανόσασταν ότι φανέρωνε την καθολική εμπειρία της παράδοσης της εκκλησίας στο πρόσωπο ενός ταπεινού και αγαπημένου δούλου του Θεού;

Πράγματι αυτό αισθανόμουν, έβλεπα ότι μετέφερε την πνευματική πείρα των αρχαίων ασκητών, των ασκητών του 4ου αιώνας της Καππαδοκίας, την ασκητική παράδοση, όπως τη διαβάζουμε στα έργα του Μεγάλου Βασιλείου, του Αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου, του Αγίου Γρηγορίου του Νύσσης. Ήταν ένας ηγαπημένος φίλος του Χριστού.

Υπάρχουν κάποιες προϋποθέσεις για τη γεύση αυτής της εμπειρίας και ποιες είναι; Η “επίτευξή” τους σε τι συνίσταται;

Την εποχή εκείνη είχα μια αναζήτηση. Διάβαζα τα κείμενα των Πατέρων και ήθελα να μάθω πώς εφαρμόζονται αυτά στη ζωή μας. Ήθελα να ξεφύγω από μια διανοητική θεολογία, αλλά και από μια επίπλαστη ηθικιστική ζωή, και αναζητούσα κάτι αυθεντικό. Πάντως αισθανόμουν ότι για να πλησιάσει κανείς τον Άγιο Παΐσιο έπρεπε να βγάλει τα σανδάλια της λογικής και της ανθρωποκεντρικής νοοτροπίας,

όπως ο Μωυσής έβγαλε τα σανδάλια για να πλησιάσει στη φλεγόμενη και μη κατακαιομένη βάτο. Οι άνθρωποι έχουν ένα εμπόδιο για να πλησιάσουν τέτοιους καθαρούς ανθρώπους, και αυτό το εμπόδιο είναι ο “πλούτος της διανοίας”, η αυτοθέωση, η λατρεία του εαυτού μας, το “αυτοείδωλο”.

Κάθε εξαγιαζόμενο πρόσωπο πώς διασώζει τη δική του προσωπική υπόσταση σ’ αυτή τη σύγκρασή του με τον Θεό;

Κάθε άνθρωπος είναι κατ’ εικόνα και καθ’ ομοίωση Θεού. Το κατ’ εικόνα είναι μια ορμή που δόθηκε από τον Θεό για να φθάσει στη θέωση. Ενώ κοινή είναι η πορεία όλων, ο καθένας προχωρεί με έναν διαφορετικό τρόπο, χωρίς να χάσει τον χαρακτήρα του, αλλά και χωρίς να διαφοροποιείται από τους άλλους. Μέσα στην εκκλησία υπάρχει ενότητα των μελών με την ποικιλία των χαρισμάτων. Ο Άγιος Παΐσιος, ζώντας στο Άγιον Όρος, είχε κοινή εμπειρία με όλους τους άλλους Αγιορείτες, αλλά είχε και τον δικό του τρόπο έκφρασης. Είχε μια απλότητα που εξέπληττε τον συνομιλητή του, συμπεριφερόταν σαν ένα μικρό παιδί, αλλά ταυτόχρονα και ως ένας σοφός γέρων. Συνδυασμός εκπληκτικός και μοναδικός.

Πώς εξελίχθηκε η προσωπική σας πνευματική σχέση με τον Άγιο Παΐσιο και πότε καταφεύγατε σ’ αυτόν; Μπορείτε να μας περιγράψετε πώς εκδηλωνόταν σ’ εσάς και κατά τις συναντήσεις η πνευματική κατάσταση του Αγίου Γέροντα;

Από τις αρχές της δεκαετίας του ’70 τον επισκεπτόμουν συχνά πρώτα στην Καλύβη του Τιμίου Σταυρού και έπειτα στην Παναγούδα. Κάθε φορά που είχα κάποιο πρόβλημα, προσωπικό ή ποιμαντικό, τον επισκεπτόμουν και ζητούσα τη συμβουλή του. Πέρασα πολλά μαζί του. Είχαμε πολλές ώρες συζήτησης, πολλές ώρες περπάτησα μαζί του στα ευλογημένα μονοπάτια του Αγίου Όρους, αγρύπνησα μαζί του στην ιερά μονή Σταυρονικήτα και μια φορά αξιώθηκα να με φιλοξενήσει και να κοιμηθώ το βράδυ στην Καλύβη του. Κάθε συνάντηση μαζί του ήταν μια έκπληξη και εγώ παρέμενα πάντα ειρηνικός και έφευγα αλλοιωμένος. Οι απαντήσεις που μου έδινε ήταν καθοριστικές στη ζωή μου. Έχω πολλά περιστατικά μαζί του, τα οποία έχω καταγράψει σε διάφορα κείμενα.

Επίσης, εκείνο που μπορώ να πω είναι ότι εκτός από τις προσωπικές συναντήσεις, του έστελνα πολλές φορές επιστολές για διάφορα, κυρίως πνευματικά, θέματα που με απασχολούσαν. Δεν έλαβα ποτέ γραπτώς απάντηση, αλλά πάντοτε λύνονταν τα θέματα με έναν θαυματουργό τρόπο, προφανώς γιατί προσευχόταν ο άγιος. Μια φορά, ύστερα από μια επιστολή μου, ήλθε ο ίδιος στην Έδεσσα, όπου τότε υπηρετούσα ως ιεροκήρυξ, για να με συναντήσει και έμεινε μαζί μου μια ημέρα για να λύση το θέμα επιτοπίως. Αυτή η ημέρα είναι μια πολύ γλυκιά ανάμνηση στη ζωή

μου.

Φαντάζομαι πως κατά καιρούς προτρέπατε διάφορους ανθρώπους να συναντήσουν και να συμβουλευτούν τον Άγιο Παΐσιο. Θυμάστε να σας έχουν μεταφέρει κάτι που σας εντυπωσίασε ιδιαίτερα;

Συνήθως δεν προέτρεπα τους ανθρώπους να τον συναντήσουν, αλλά επειδή μιλούσα γι' αυτόν, πολλά πνευματικά μου παιδιά τον επισκέπτονταν και ανάλογα με την πνευματική τους κατάσταση ωφελούνταν. Πάντως όλοι ήταν ενθουσιασμένοι. Ήταν ένας άνθρωπος που αφιέρωνε όλη την ημέρα για τους ανθρώπους οι οποίοι αναζητούσαν τον Θεό ή υπέφεραν από σωματικές και πνευματικές ασθένειες και εκείνος κενωνόταν για να δίνει νόημα ζωής στους άλλους και το βράδυ το αφιέρωνε στην προσευχή “παλεύοντας με τον Θεό”.

Γνωρίσατε και συνδεθήκατε και με πολλούς άλλους χαρισματούχους και πνευματοφόρους ανθρώπους της εκκλησίας. Ποια πιστεύετε πως ήταν τα ιδιαίτερα πνευματικά χαρακτηριστικά του Αγίου Παΐσιου και πώς εκδηλώνονταν;

Πράγματι είχα τη μεγάλη ευλογία από τον Θεό να συναντήσω τα μεγαλύτερα θεολογικά και πνευματικά αναστήματα της εποχής μας. Καθένας είχε το δικό του χάρισμα, ανάλογα με την εμπειρία την οποία διέθετε και ανάλογα με την πείρα που είχε αποκτήσει από τον τρόπο ζωής. Ο Άγιος Παΐσιος διακρινόταν από μια καταπληκτική απλότητα, μέσα από την οποία έβγαινε μια απίστευτη πνευματική ωριμότητα. Έλεγε τα πιο απλά λόγια και πολλές φορές με χιούμορ, τα οποία είχαν εκπληκτική δύναμη. Ο λόγος του έπεφτε στην ψυχή κάθε ανθρώπου -έτσι τουλάχιστον εγώ ένιωθα- όπως πέφτουν οι απλές νιφάδες του χιονιού στη γη, με απαλό τρόπο και κάπως χορευτικά, και οι οποίες λευκαίνουν τον τόπο και εισέρχονται βαθιά στον υδροφόρο ορίζοντα της γης. Δηλαδή ο λόγος του με απλό τρόπο εισέδυε στην καρδιά του ανθρώπου.

Ο λαός μας και η εκκλησία μας διά του οικουμενικού πατριαρχείου κατέταξαν τον μοναχό Παΐσιο Αγιορείτη στην χορεία των αγίων. Ένα χρόνο μετά την ανακήρυξη αυτή, ποια είναι η αίσθησή σας για την προσφορά του αγίου αυτού προσώπου στην εκκλησία, στους ανθρώπους, στην πατρίδα και τον κόσμο;

Ο Χριστός χρησιμοποίησε μια πολύ ωραία εικόνα από την έγκυο γυναίκα που γεννά με πόνο, αλλά μετά τη γέννηση δεν λυπάται “διά την χαράν ότι εγεννήθη άνθρωπος εις τον κόσμον” (Ιω. ιστ', 21). Έτσι αισθάνομαι τη ζωή του Αγίου Παΐσιου. Με τους κόπους και τις ασκήσεις του γεννήθηκε ένας άνθρωπος του

Θεού, που προξένησε χαρά σε όλους, αλλά και δημιούργησε έναν πολύ μεγάλο κρότο σε όλη την οικουμένη. Και πριν από την αγιοκατάταξή του και μετά από αυτήν η ζωή και η διδασκαλία του Αγίου Παΐσιου ασκεί μια επίδραση σε όλο τον κόσμο. Σε όσες χώρες του κόσμου πηγαίνω, συναντώ ανθρώπους που αγαπούν υπερβολικά τον Άγιο Παΐσιο και τον αισθάνονται ως πνευματικό τους πατέρα. Θα μπορούσα να πω ότι είναι ένας σύγχρονος γέροντας της οικουμένης.

Τι πιστεύετε πως σας χάρισε προσωπικά η σχέση μαζί του; Αν τον συναντούσατε σήμερα, σε τι θα περιστρεφόταν η συνομιλία σας;

Πώς μπορώ με λίγα λόγια να σας πω τι μου χάρισε αυτός ο άγιος άνθρωπος; Το μόνο που μπορώ να πω είναι ότι κοντά του ένιωσα ότι ο Θεός είναι ζωντανός και ο μακάριος γέροντας ήταν ένας ζωντανός οργανισμός. Όπως η βιολογική ζωή μεταδίδεται από γενιά σε γενιά από ζωντανούς οργανισμούς και όχι από πεθαμένους, έτσι και η πνευματική ζωή μεταδίδεται από γενιά σε γενιά με ζωντανούς οργανισμούς σαν τον Άγιο Παΐσιο.

Αν τον συναντούσα σήμερα δεν ξέρω αν θα συζητούσα μαζί του, αλλά θα εξακολουθούσα να κάνω αυτό που έκανα. Θα παρέμενα κοντά του περισσότερο σιωπηλός, γυμνός από κάθε δική μου αντίληψη, ώστε να οσφρανθώ τη ζωή της ερήμου και κυρίως τη ζωή του Παραδείσου.

Τελικά πώς εσείς μπορείτε να σκιαγραφήσετε τη ζωή του Αγίου Παΐσιου;

Καθένας που τον συναντούσε, ανάλογα με το τι αναζητούσε και ανάλογα με το πώς ερμήνευε αυτά που του έλεγε, παρουσίαζε μια ιδιαίτερη εικόνα του. Πολλές φορές, διαβάζοντας εντυπώσεις και περιγραφές διαφόρων ανθρώπων που τον συνάντησαν, καταλαβαίνω περισσότερο το πώς κενωνόταν, πώς ταπεινωνόταν ο Άγιος Παΐσιος, αλλά και πώς οι άλλοι προσλάμβαναν αυτά που τους έλεγε ο γέροντας και ίσως τα αλλοίωναν. Πολλές φορές διαβάζοντας αναμνήσεις διαφόρων διερωτώμαι: Αυτά τα πτωχά πήρε αυτός ο άνθρωπος από τον πνευματικό πλούτο του Αγίου Παΐσιου;

Προσωπικά θεωρώ ότι ο Άγιος Παΐσιος φαίνεται περισσότερο στα κείμενα που ο ίδιος έχει γράψει και από τις ερμηνείες που ο ίδιος έχει δώσει σε διαφόρους ασκητές. Στα κείμενά του ουσιαστικά αυτοβιογραφείται. Καθώς επίσης φαίνεται αληθινά μέσα στις συζητήσεις με τις μοναχές, τις οποίες έχει δημοσιεύσει το Ησυχαστήριο του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου.

Αν θα μπορούσα να πω τι ήταν ο Άγιος Παΐσιος, θα έλεγα ότι ήταν ένας προφήτης, ένας θεόπτης άνθρωπος, που είδε το φως του Θεού, δοκίμασε παραδείσιες εμπειρίες και μετά ταπεινωνόταν και κατέβαινε στο επίπεδο των συνομιλητών του

για να τους ωφελήσει. Ο Άγιος Παΐσιος ήταν αυτό που είπα και πιο πάνω, μια πνευματική λιακάδα, ένας καθαρός ουρανός μετά από μια καταιγίδα, ήταν μια πνευματική ευωδία που προέρχεται από ένα εκλεκτό αγιορείτικο θυμίαμα.

Σε κάποια συζήτηση ανέφερε μια πνευματική του εμπειρία του ακτίστου φωτός που τον έλουσε πραγματικά, ώστε μετά να αισθάνεται το κτιστό φως του ηλίου πολύ θαμπό. Είπε ο ίδιος για το πώς αισθανόταν μετά την όραση του φωτός του Θεού: “Όταν πια χάθηκε εκείνο το φως, όλα μου φαίνονταν σκοτεινά. Βγήκα έξω και ήταν σαν νύχτα... Η ώρα ήταν εννιά το πρωί, ο ήλιος ήταν ψηλά, κι εμένα η ημέρα μου φαινόταν σαν νύχτα... Όλη εκείνη την ημέρα έβλεπα θαμπά· ίσα-ίσα που μπορούσα να κάνω τη δουλειά μου. Και ήταν καλοκαίρι· ο ήλιος έλαμπε”.

Αυτός ήταν ο Άγιος Παΐσιος και από κει προερχόταν η ταπείνωση, η απλότητα, η αγάπη προς όλους τους ανθρώπους.